

Behandeling vragen vanuit de raad van 3 juli 2012

GemeenteBelangen

Vraag: Is deelname in een coöperatie die zich bezig gaat houden met het opwekken van duurzame energie en gemeentelijke kerntaak?

Vraag: Moeten gemeenten het startgeld betalen? Waarom niet met een goed bedrijfsplan op de reguliere geldmarkt hier startkapitaal voor lenen.

Opmerking: In ieder geval zou er in het dictum van het besluit van het komende raadsvoorstel de onduidelijkheden en de risico's voor de gemeente afgedekt moeten zijn. Hierbij wordt verwezen naar het amendement dat in de raad van Doetinchem is aangenomen. Indien dit voorstel verwerkt wordt zou Gemeente Belangen zich wellicht kunnen vinden om als gemeente te participeren in de AGEM coöperatie.

Antwoord:

Uit een eerdere marktconsultatie is duidelijk geworden dat bestaande energiebedrijven geen belangstelling hadden voor lokale opwekprojecten in de Achterhoek. Verder is duidelijk voor geheel Nederland dat de opwek van duurzame energie achterblijft bij andere landen waarbij het bereiken van de overeengekomen doelen in gevaar komt. In deze context kan het opwekken van duurzame energie een aanjager, facilitator goed gebruiken omdat de projecten complex zijn en meerdere partijen moeten samenwerken om een en ander te realiseren. Daarbij heeft de Achterhoek een nog ambitieuzer doel, namelijk energieneutraal te zijn in 2030. Om deze transitie te versnellen en om het falen van de markt te helpen oplossen is een publiek initiatief op zijn plaats. Geen doel op zich, maar een instrument. Het publieke initiatief is genomen door de Regio en de afzonderlijke gemeenten na een periode van verkennende gesprekken in de Tafel van Groenlo, waarin overheid, ondernemers en onderwijs- en onderzoek elkaar treffen.

De reguliere geldmarkt heeft grote problemen om te investeren in zich nog niet bewezen, innovatieve bedrijven en zo kun je AGEM wel karakteriseren. Ook investeerders met een hoogrisicoprofiel (zoals publieke participatiemaatschappijen) moeten marktconform opereren en zijn hier terughoudend. Daarom is een startkapitaal zoals nu bij de gemeenten wordt gezocht niet overbodig.

De onduidelijkheden en de risico's voor de gemeente worden als volgt afgedekt: De founding father-gemeenten worden lid van AGEM coöperatie u.a. U.a. = uitgesloten aansprakelijkheid wat inhoudt dat "Leden noch oud-leden aansprakelijk zijn voor de schulden van de coöperatie, noch tijdens hun lidmaatschap noch later, noch voor een tekort ingeval van een ontbinding of gerechtelijke vereffening". Dus de gemeenten kunnen (en zullen) als lid niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele schulden van AGEM coöperatie.

Of die schulden ook gaan ontstaan is maar de vraag. Momenteel wordt gewerkt aan statuten voor de coöperatie. Daarin wordt o.a. geregeld dat het bestuur het jaarplan en begroting goedkeurt van de uitvoeringsorganisatie. Ook voor alles dat buiten dat budget dreigt te vallen wordt expliciet van tevoren ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur (gevormd uit de leden van de coöperatie, zijnde de gemeenten).

Het startkapitaal is het maximale dat de gemeenten kunnen verliezen.

ChristenUnie

Vraag: Gaat men aan de kant van de levering en verkoop van energie aan de gang of gaat met aan de gang in het oplossen van hobbels in de wet en regelgeving?

Antwoord:

AGEM draagt bij aan het realiseren van de ambitie van de Achterhoek om energieneutraal te zijn in 2030. Dat doet zij door lokale opwek- en besparingsprojecten (mede-) te ontwikkelen. AGEM heeft als voorwaarde meegekregen om zo spoedig mogelijk financieel robuust te zijn en subsidieonafhankelijk het aanjagende en faciliterende werk uit te voeren. Dit heeft geleid tot een businessmodel waarin energie wordt verkocht en geleverd aan klanten. Een regionaal energiebedrijf als AGEM met klanten geeft de lokale producenten van stroom en gas zekerheid dat er afnemers zijn. Hierdoor kunnen zij ook gemakkelijker leningen en dergelijke krijgen van banken, er is immers aantoonbaar markt voor hun product.

De levering zal plaatsvinden in samenwerking met een al bestaande leverancier die beschikt over de vereiste leveringsvergunning van de Energiekamer, Programma Verantwoordelijkheid e.d. De marge die deze partij (selectie is in volle gang – onder voorbehoud van besluitvorming over oprichting AGEM) kan maken op de verkoop van stroom en gas vormt een van de inkomstenbronnen van AGEM, en draagt in die zin bij aan de financiële robuustheid.

Bij de ontwikkeling van projecten zullen zich hobbels voordoen in de wet- en regelgeving. Waar mogelijk proberen we die lokaal op te lossen. Waar het om nationale of Europese regelgeving gaat, zal bekeken worden hoe bijgedragen kan worden aan een lobby om deze regelgeving te wijzigen.

Vraag: Over de consequentie die Winterswijk heeft uitgesproken zouden wij nog graag informatie willen. Winterswijk heeft gezegd dat zij met een eigen plan aan het werk gaan samen met de ROVA. Mogelijk dat zij wel binnen het AGEM willen blijven participeren maar zij willen hun eigen ding blijven doen. Aalten is ook een ROVA gemeente. Wat zijn de consequentie voor Aalten? Is de ROVA niet een grotere en betere speler op dit marktterrein?

Antwoord:

Via de Griffie is hierover informatie van wethouder Gommers (Winterswijk) rondgestuurd. Bij deze informatie zit een verslag met als onderwerp 'Organisatiestructuur Duurzaam Energiebedrijf Winterswijk' en een kopie van het collegebesluit van 20 december 2011 van de gemeente Winterswijk. De heer Gommers informeert in de bijbehorende e-mail als volgt:

"Zoals een ieder weet wordt in de regio de oprichting van de Achterhoekse Groene Energie Maatschappij (AGEM) besproken. Als Winterswijk zijn we in overleg met de AGEM om te komen tot een vruchtbare samenwerking tussen de AGEM en ons Duurzaam Energie Bedrijf (DEB). De afgelopen weken ben ik op gelegenheden in de regio meerdere malen aangesproken op dit onderwerp waarbij dan vragen worden gesteld over het DEB. Vandaar mijn verzoek om u dit bericht met bijlagen te doen toekomen opdat iedereen volledig op de hoogte is over het DEB. Daarbij dien ik nog te melden dat voor de op te richten BV nog voor de zomer de statuten worden opgesteld. Daarmee wordt het DEB dan dit najaar een feit."

De missie van het DEB is:

" Het stimuleren, ontwikkelen, produceren, toepassen en leveren van duurzame energie in de regio vanuit het streven naar een duurzame maatschappelijke ontwikkeling." Deze missie is vertaald in het doel: "Het lokaal sluiten van energiekringlopen, het lokaal benutten van de energetische waarde van groene reststromen, het realiseren van duurzame energie ten behoeve van de Winterswijkse samenleving en het in eigen domein behouden van de maatschappelijke waarde van duurzame energie-initiatieven, in samenwerking met maatschappelijke partners en groepen burgers en hiermee de noodzakelijke energietransitie versnellen."

Missie en doel van het DEB komen dan ook nagenoeg overeen met die van de AGEM.

In de FAQ-notitie van AGEM staat over het DEB het volgende:

Waarom AGEM terwijl in Winterswijk al een duurzaam energiebedrijf (DEW) is gestart waarin we mee zouden kunnen participeren?

De AGEM en het initiatief in Winterswijk zijn niet helemaal met elkaar vergelijkbaar. Zo is het gebied dat de AGEM als verzorgingsgebied (de hele Achterhoek) beoogt, groot genoeg om stevig in de markt te kunnen verankeren. Daarnaast komen de baten van het model uit Winterswijk deels bij de ROVA terecht. De AGEM wil alle winsten inzetten voor de lokale productie van duurzame energie. Maar het één wil het ander niet uitsluiten. De AGEM en DEW zoeken idealiter wel de samenwerking op.

In de stukken van het DEB (hoofdstuk 6 van de notitie Organisatiestructuur) staat hierover:

- Het maatschappelijk rendement staat voorop, de winst is bestemd voor investeringen in het maatschappelijk doel of vloeit anderszins naar de lokale samenleving terug.
- Aandeelhouders van DEB Winterswijk zijn ROVA Duurzaam BV en de gemeente Winterswijk. De voorgestelde aandelenverhouding is 50% Rova en 50% gemeente Winterswijk.
- Andere gemeenten kunnen indien gewenst ook participeren. Het verzorgingsgebied van de DEB wordt dan uitgebreid. Gestreefd wordt naar een gelijkwaardige verdeling van aandelen over alle aandeelhouders.
- Alleen gemeenten kunnen aandeelhouder worden in het DEB. Participaties van andere organisaties dan overheden kunnen alleen plaatsvinden in onderliggende project BV's. Het moet dan gaan om organisaties die 100% eigendom zijn van overheden en een nutskarakter hebben en organisaties zonder winst oogmerk (Stichtingen, coöperaties). Daarmee is het maatschappelijk belang van het DEB gewaarborgd.

Het verzorgingsgebied van het DEB is dus initieel de gemeente Winterswijk, omdat gemeente Winterswijk aandeelhouder is. Het gebied kan eenvoudig worden uitgebreid, zowel binnen als buiten het ROVA-gebied, als een andere gemeente aandelen van het DEB koopt. Het ROVA-gebied omvat nu 20 gemeenten, met ca. 1 miljoen huishoudens.

De aandeelhouders besluiten over de besteding van eventuele winsten van het DEB. Deze kunnen binnen de BV blijven, voor financiering van projecten worden gebruikt of worden uitgekeerd aan de aandeelhouders (gemeente(n) en ROVA Duurzaam). [NB ROVA Duurzaam is een dochter van NV ROVA, dat voor 100% eigendom is van 20 gemeenten.]

Verder zegt wethouder Gommers tijdens de raadsvergadering van 5 juli 2012 het volgende: 'De afgelopen maanden is er intensief overleg geweest met initiatiefnemers van de AGEM. Na de zomer zullen een aantal varianten aan de raad worden gepresenteerd hoe samenwerking met de AGEM verder vormgegeven wordt'.

Het lokale duurzame energiebedrijf van Winterswijk is voor AGEM een welkome partner om lokaal mee samen te werken. Als AGEM wordt opgericht voegt dit aan het Winterswijkse initiatief een paar zaken toe: de regionale schaal en het leveringsbedrijf. De regionale schaal maakt het mogelijk om over en weer gebruik te maken van elkaars succesvolle projecten. Bovendien biedt de regio een grotere pool aan mogelijke klanten dan een plaatselijk initiatief. Het leveringsbedrijf verbetert daarmee de financiële robuustheid van het geheel.

PvdA

Vraag: Als het college met het voorstel richting gemeenteraad komt zou er dan nog iets gezegd kunnen worden over de aansprakelijkheid wanneer AGEM verliezen gaat leiden? Wat zegt de provincie met betrekking tot eventuele garantstelling?

Antwoord:

De founding father-gemeenten worden lid van AGEM coöperatie u.a. U.a. = uitgesloten aansprakelijkheid wat inhoudt dat "Leden noch oud-leden aansprakelijk zijn voor de schulden van de coöperatie, noch tijdens hun lidmaatschap noch later, noch voor een tekort ingeval van een ontbinding of gerechtelijke vereffening". Dus de gemeenten kunnen (en zullen) als lid niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele schulden van AGEM coöperatie.

Of die schulden ook gaan ontstaan is maar de vraag: Momenteel wordt gewerkt aan statuten voor de coöperatie. Daarin wordt o.a. geregeld dat het bestuur het jaarplan en begroting goedkeurt van de uitvoeringsorganisatie. Ook voor alles dat buiten dat budget dreigt te vallen wordt expliciet tevoren ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur (gevormd uit de leden van de coöperatie, zijnde de gemeenten).

Het startkapitaal is het maximale dat de gemeenten kunnen verliezen. De provincie heeft aangegeven niet garant te zullen staan voor dit startkapitaal. Wel zal nauw samengewerkt worden in de opwek- en besparingsprojecten. Daar zullen de grootste financiële bijdragen nodig zijn.

Als Aalten na oprichting van de AGEM klant wordt van de AGEM en haar inwoners bekend maakt met de mogelijkheden van AGEM waardoor zij kunnen besluiten om klant te worden van AGEM, dan profiteert iedereen van de lage tarieven die de leveringspartner van AGEM realiseert. Zoals getoond in de uitgebreide informatie over de AGEM waren de tarieven voor een doorsneemaand (mei 2012) al concurrerend.

Vraag: Kan er gekeken worden of het mogelijk is dat de gemeente Aalten collectief groene energie gaat inkopen zodat onze burgers daar direct voordeel van kunnen hebben en van goedkopere energie kunnen worden voorzien?

Antwoord:

Als Aalten na oprichting van de AGEM klant wordt van de AGEM en haar inwoners bekend maakt met de mogelijkheden van AGEM waardoor zij kunnen besluiten om klant te worden van AGEM, dan profiteert iedereen van de lage tarieven die de leveringspartner van AGEM realiseert. Zoals getoond in de uitgebreide informatie over de AGEM waren de tarieven voor een doorsneemaand (mei 2012) al concurrerend.

Progressieve Partij

Vraag: Er lopen op dit moment in de Achterhoek al veel en prima initiatieven. Kijk naar bijvoorbeeld Winterswijk en Lochem die als groot voorbeeld voor veel gemeenten kan dienen. Lopen wij die dan niet voor de voeten? Moeten zij gaan meebetalen aan onze ideeën terwijl zij zelf op de goede weg zijn?

Antwoord:

Lochem is in dit verband strikt genomen geen Achterhoekse gemeente (maakt geen deel uit van Regio Achterhoek). Er zijn over en weer wel contacten tussen AGEM en LochemEnergie en de intentie is om constructief samen te werken waar gewenst en nodig. Dit is overigens de houding bij meerdere Gelderse lokale energie-initiatieven.

Winterswijk behoort wel tot de Regiogemeenten en hierboven is al kort ingegaan op de relatie met AGEM: Het lokale duurzame energiebedrijf van Winterswijk is voor AGEM een welkome partner om lokaal mee samen te werken. Als AGEM wordt opgericht voegt dit aan het Winterswijkse initiatief een paar zaken toe: de regionale schaal en het leveringsbedrijf. De regionale schaal maakt het mogelijk om over en weer gebruik te maken van elkaars succesvolle projecten. Bovendien biedt de regio een grotere pool aan mogelijke klanten dan een plaatselijk initiatief. Het leveringsbedrijf verbetert daarmee de financiële robuustheid van het geheel. Daarom wordt Gemeente Winterswijk gevraagd, op dezelfde manier als de andere gemeenten, om startkapitaal beschikbaar te stellen aan AGEM.

VVD

Opmerking: Hierbij wordt verwezen naar het amendement dat in de raad van Doetinchem is aangenomen. Ook wij kunnen ons grotendeels in dit amendement vinden en willen u vragen dit bij het maken van het raadsvoorstel voor de gemeente Aalten te betrekken.

Antwoord:

Zie hierboven bij antwoord op vragen van GemeenteBelangen

